

Åtgärdsval för ökad framkomlighet längs Ekerövägen

Dnr KS 13/143-318

Trafikverket har tidigare föreslagit att genomförandeavtal ska undertecknas mellan Ekerö kommun och Trafikverket, i likhet med de avtal som påtecknas mellan Trafikverket och ett antal andra kommuner i regionen. Detta gällde primärt planeringen för mer omfattande objekt som ingår i Länsplan för regional transportinfrastruktur, respektive Nationell plan för transportsystemet.

Efter sommaren har Trafikverket dock funnit att ett genomförandeavtal inte längre erfordras, för byggande av Förbifart Stockholm, respektive breddning av Ekerövägen till fyra körfält. Skälet är redan föreliggande avtal mellan parterna, gällande transportinfrastrukturinsatser av den 20 februari 2009, avtal beträffande objektens medfinansiering av den 30 mars 2010 - såväl som överenskommelse efter samråd, som undertecknats av Riksantikvarieämbetet, Statens fastighetsverk, Trafikverket och Ekerö kommun den 7 april 2011.

Ett antal utestående oklarheter angående den pågående vägplaneringen i kommunen måste dock hanteras. Motivet är att, på förekommen anledning, säkerställa avtalens syften avseende de permanenta infrastrukturinvesteringar, men även provisoriska åtgärdsval i byggsleden - som i grunden utgjorde förutsättningen för Ekerö kommuns medfinansiering.

I enlighet med åtagandena i ovan nämnda infrastrukturavtal ska Trafikverket och Ekerö kommun gemensamt verka för att berg- och materialtransporter till såväl som från Lovön, under byggskedena sker via provisoriska hamnar och till lägen för mellandeponi. Trafikverket har nu för egen del framfört att det är möjligt att tolka innebörden av den samsyn, som gemensamt formulerats i avtalen, på alternativa sätt. Enligt Trafikverkets förmenande skulle detta resultera i att en begränsad mängd lastfordon kan trafikera Ekerövägen under de omkring åtta år som byggnads- och anläggningsåtgärderna genomförs.

Ekerö kommun intar även fortsatt en mycket rigid inställning till denna ståndpunkt, vilket fortsatt präglar de överläggningar/förhandlingar som förs mellan Ekerö kommun och Trafikverket, angående pågående planering för byggnadsarbeten på Lovön å ena sidan - och bedömning av

eventuella förslag till kompensatoriska åtgärdsval, exempelvis pendelbåtar på Stockholms inre vatten å andra sidan.

Ekerö kommun finner därvid att kompletterande beslut och överenskommelser avseende erforderliga förtydliganden, som beskrivs i nedanstående textavsnitt, snarast möjligt måste komma till stånd:

- **Pendelbåtar på Stockholms inre vatten**

Stockholms läns landstings trafiknämnd har den 27 augusti i år fattat beslutet att i samverkan med Ekerö kommun, Trafikverket och Stockholms stad vidareutreda möjligheterna att trafikera Mälaren med pendelbåtar på sträckan mellan Ekerö centrum och Gamla stan (eller Stadshuset) i Stockholm - ett projekt som framtagits på kommunens initiativ. Nya målpunkter kan tillskapas i den centrala regionkärnan.

Denna kompletterande kollektivtrafikinsats, skulle även utgöra en av flera åtgärdsval, för att kunna avlasta fordonsflödet över Lovön - som till varierande delar utgör statligt byggnadsminne, världsarv, såväl som riksintresseområde - under den följd av år då mycket omfattande byggnadsarbeten pågår, föranledda av Ekerövägens breddning till fyra körfält.

Sträckan mellan Ekerö centrum och Brommaplan kommer även efter tidpunkten för trafiksättning av Förbifart Stockholm, att utgöra det i särklass mest dominerande kommunikationsstråket för boende och yrkesverksamma i kommunen, vid arbetsresor under vardagar - samt för besökare av de unika kulturmiljöerna.

Trafikverket har uttalat en avsikt att finansiera denna åtgärd. Ekerö kommun skulle i detta läge sannolikt förbättra tillgängligheten genom att anordna förbättrade parkeringsmöjligheter för privatfordon och cyklar, nära bytespunkten (bussterminal, båt-brygga samt fordonsparkering) i Ekerö centrum.

- **Provisorisk färjeförbindelse sträckan Färjstaden och Lövsta**

I kommunens översiktsplan anges att i den situation Förbifart Stockholm inte kommer till stånd, måste andra komplement till infrastrukturen mellan Ekerö kommun och andra delar av vår region tas fram. Därvid påpekas att ny färjeförbindelse mellan östra Färingsö och Hässelby företrädesvis bör prioriteras.

Trafikverket utredde med början år 2008, möjligheterna att i hela riket initiera nya färjeförbindelser som kan reducera trafikflöden i särskilt utsatta vägvsnitt. I Stockholms län hade tre år

senare enbart en färjelinje kommit till stånd, mellan Slagsta och Tyska botten för tung trafik.

Trots de faktiska nyttoeffekter som skulle vara möjliga, i det fall färjeförbindelsen kom till stånd, bedömdes i oktober 2011 möjligheterna att bedriva en permanent färjetrafik i samverkan med Stockholms stad i detta område som mycket små. Därför inriktades planeringsprocessen istället främst på en provisorisk förbindelse, med fokus på ett hamnläge vid "Hästbryggan" i Färjestaden.

Det har vid planeringen sedan denna tidpunkt, delvis i samverkan med Trafikverket, framgått att samtliga beslut kommer att överklagas av sakägare i färjelägets närmiljö och längs fordonsvägen mellan färjeläget och Sänga-Nibbla (Svartsjö). Ett samråd mellan Ekerö kommun, boende, markägare och samhällsintresserade i närområdet avhölls den 14 januari i år.

Överklagandehantering kommer med stor sannolikhet att ta så lång tid i anspråk, att färjan/färjorna måhända inte kommer att vara i trafik, förrän den breddade Ekerövägen (och Förbifart Stockholm) sätts i trafik.

Skälet till detta är huvudsakligen omfattande rättsliga processer som bland annat bedöms innebära expropriation av enskilda personers markinnehav - för att få rådighet över erforderliga mark- och vattenområden. Ekonomisk skadeståndsansättning måste hanteras parallellt med planeringen för fysiska byggnadsinsatser, såsom anläggningsåtgärder i två färjelägen och flera berörda vägar, uppförande av en teknik- och personalbyggnad på var sin sida om Lövstafjärden, markförstärkningar på berörda fastigheter mm.

Nettonuvärdeskvoten för projektet blir alltså låg, oavsett hur det i tekniskt hänseende bedrivs - och oavsett om planeringen från administrativ synpunkt bedrivs medelst vägplan som framtas av Trafikverket, eller detaljplan som framtas av Ekerö kommun. Man bör hålla i minnet att även utgången i ett slutligt domstolsutslag i överprövande rätt är förhållandevis osäker.

Trafikverket har valt att inte längre medverka i detta projekt.

Mot bakgrund av ovan angivna skäl föreslås att följande ärenden avbryts:

KS 10/146-501 Ny vägsträckning och färjetrafik Färingsö-Lövsta
KS 07/276-533 Intentionsavtal för färjetrafik Färingsö-Lövsta

- **Busstrafik via färjeförbindelse mellan Jungfrusund och Slagsta**

Eftersom Ekeröbornas arbetspendling, sjukvårdsresor mm förhållandevis frekvent företas till och från Huddinge kommun, Södertälje kommun, men även Botkyrka kommun - bör kollektivtrafikutbudet snarast möjligt utvidgas med en stombusslinje via dessa färjor.

Under den tid som breddning av Ekerövägen pågår, skulle även denna kollektivtrafikinsats utgöra ett angeläget åtgärdsval, för att kunna avlasta fordonsflödet på detta trafikavsnitt.

- **Mer frekvent busstrafik mellan Ekerö centrum och Brommaplan**

Kollektivtrafikandelen i Ekerö kommun förväntas öka under det närmaste decenniet. Förbifart Stockholm medger bättre framkomlighet för stombussar på Ekerövägen. Alla regionala aktörer förväntas även samverka för en reell fyrfältsfunktion på hela vägsträckan mellan Nockeby och Brommaplan, men även avsevärt förbättrade trafikflöden vid bytespunkten Brommaplan och genom Stockholm västerort. Som komplettering till nuvarande busstrafik, skulle en matarbusslinje mellan Ekerö centrum och Brommaplan - under de tider under dygnet som arbetspendling dominerar fordonsflödet - nå en hög nettonuvärdeskvot.

Under den tid som breddning av Ekerövägen pågår, skulle även denna kollektivtrafikinsats utgöra ett angeläget åtgärdsval, för att kunna avlasta fordonsflödet på detta trafikavsnitt.

Ekerö kommun som ovan

Leif Kåsthag
Planeringssamordnare
Kommunledningskontoret

Kopia till:
Kommunkansliet